

ו' באב תשע"ז, 10.8.2016

גיליון מס' 521

פרשת דברים

ותקרבונו – הקרבה או אדישות?

מאת הרב מאיר נהוראי, משואות יצחק

בשני מאורעות היסטוריים מתקיימת התכנסות לאומית של העם עם משה. בפרשתנו, בוחרת התורה לתאר את ההתכנסויות במטבע לשון זהה – **ותקרבונו אלי**. האחד בהקשר לחטא המרגלים, והשני במעמד הר סיני. בשחזור **חטא המרגלים** המופיע בפרשתנו נאמר: **ותקרבונו אלי ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ וישבו אתנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר נבא אליהן' (א,כב).**

ובאותו מטבע לשון ניסחה התורה את הפנייה של העם למשה **במעמד הר סיני**: **וייהי כשמעכם את הקול מתוך החשך וההר בער באש ותקרבונו אלי כל ראשי שבטיכם וזקניכם' (ה,כ).**

רש"י התייחס ללשון התורה והסביר בדרכו המיוחדת, שאומנם באותו מטבע לשון עסקינו, אבל הבדל עצום היה בין שני ההתכנסויות, שכן אטמוספירה שונה להם. וכך הוא מסביר: ותקרבונו אלי כלכם - **בערבוביא**, ולהלן הוא אומר (ה,כ-כא) ותקרבונו אלי כל ראשי שבטיכם וזקניכם ותאמרו הן הראנו וגו', **אותה קריבה היתה הוגנת**. ילדים מכבדים את הזקנים ושלחום לפניהם, וזקנים מכבדים את הראשים ללכת לפניהם, **אבל כאן, ותקרבונו אלי כולכם, בערבוביא. ילדים דוחפין את הזקנים וזקנים דוחפין את הראשים.**

במעמד הר סיני כולם עמדו בצורה מסודרת ומופתית - הצעירים כיבדו את אבותיהם, שכן: **מפני שיבה תקום'**. מצד שני, בשעה שעמדו לפני משה ודרשו את שלוח המרגלים, עמדו והפיגנו - **ילדים דחפו את הזקנים, והזקנים את הראשים.**

מדוע היה צריך משה לתאר במהלך התוכחה את האופן שבו עמדו ישראל בעת שביקשו את שליחת המרגלים ובעת קבלת התורה?

מסביר רבי אפרים מלונטשיץ בפרושו 'כלי יקר' על התורה: **'אלא לפי שכל זה מענין התוכחה לומר כי עתה אני מאשים אתכם על הקריבה של מתן תורה, וכך אמר להם: במתן תורה דנתי אתכם לכף זכות וכשראיתי ילדים מכבדים את הזקנים ושלחום לפניהם אמרתי: מי יתן והיה זה לבבם כל הימים. האמנם, כשבאתם לשלוח מרגלים באתם בערבוביא ילדים דוחפים זקנים אגלי מילתא למפרע (נודע הדבר למפרע) שגם הקריבה של מתן תורה לא היתה כהוגן לשם שמים, ואדרבה היא ראייה שכל חפציכם קנייני הגוף, אבל קנין תורה רחוק מכליותיכם, ועל כן שלחו הילדים את הזקנים מלפניהם לומר אתם קודמים לקבל את התורה כי בשישם חכמה ...'**

בשעה שקבלו את התורה היינו מצפים שהעם יתלהב בו בזמן שישמע את דבר ה' בעולם. ההתלהבות יכולה לגרום לשבירת מחיצות, לדחיפות, לצעירים שעלולים להתעלם ולדחוק את הזקנים לקרן זוית. לכן לימד עליהם משה זכות, הגם שאהבה מקלקלת את השורה, אבל גם כאשר כמהים לשמוע את קול ה', יש להתנהל בצורה מכבדת. מאוחר יותר, כשדרשו ממשה את שליחת המרגלים לארץ, הייתה סערת רוחות שגרמה לדחיקתם ודחיפתם של הזקנים. התסיסה שליוותה את חטא המרגלים לימדה אותנו שכאשר העם מעוניין ורוצה להשיג מטרה מסוימת, יכול הוא לתסוס ואפילו לדחוף אחד את השני. לימוד הזכות של משה התפוגג, שכן יש לפנינו עדות נאמנה שהשקט הנפשי, שליווה את מעמד הר סיני, שיקף אדישות. כולם נותרו אדישים וכל אחד התחסד ונתן את הכבוד למבוגר ממנו. בנקודה זו מוכיח אותם משה: היכן היו הכוחות הללו במעמד הר סיני? מדוע לא התלהבו באותו מעמד לפחות כמו במעמד הבקשה לשליחת המרגלים?!

התוכחה של משה מתייחסת לכל אחד מאתנו. כל אדם מודע לכוחות המיוחדים המצויים בתוכו. אולם השאלה היכן מושקעים הכוחות הללו? האתגר הרוחני שניצב בפנינו הוא הכוונת המוטיבציה גם לתחומים רוחניים. אותו כח רצון שאנו מפעילים כדי להשיג דברים חומריים, צריך לבוא לידי ביטוי בתחומים הרוחניים, החינוכיים, הקהילתיים.

מטבע הדברים אדם מתרוצץ על מנת להשיג את צרכיו החומריים, אולם טוב להימנע מלהפעיל את מנגנון האדישות, בזמן שנדרש הוא לספוג רוח או ללמוד דעת.

הרב מאיר נהוראי, נשוי לעידית אב לששה וסב לשלושה, רב המושב משואות יצחק, יו"ר ארגון רבני בית הלל, ר"מ בבית המדרש לנשים במגדל עז.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il
אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il